

Braslav (880—900), vjerni vazal franački. Kad je car Karlo III. Debeli opet sjedinio u svojoj ruci čitavo franačko carstvo i došao na istok svoje države u Tulln (nedaleko od Beča), pođe i Braslav onamo, da mu se pokloni (884). U ratovima, što su ih vodili car Arnulf i moravski knez Svatopluk, stajao je Braslav na strani Arnulfovoj, pomažući ga izdašno savjetom i vojskom. Za toga ratovanja pojavi se na ravninama Dunava i Tise nov narod, **Mađari**; oni pristanu uz Arnulfa, udare na moravsku državu i nasele današnju Ugarsku (896). Dolaskom Mađara ujedared se izmijene političke prilike u panonskoj Hrvatskoj: vlasti franačke nestade, a ubrzo nalazimo panonsku Hrvatsku u najtješnjoj svezi s dalmatinskom Hrvatskom, s kojom obrazova ona hrvatsko kraljevstvo. Knezu Braslavu nestaje poslije 896. i traga.

IV.

Dalmatinska Hrvatska i Neretljani.

(Do potkraj IX. vijeka).

Dok je panonska Hrvatska bila pod vrhovnom vlašću franačkom, a djelomice došla i pod bugarsko gospodstvo, razviše se političke prilike u dalmatinskoj Hrvatskoj sasvim drugim pravcem, a naročito je na nj utjecala Venecija.

Za rimskoga vladanja zvala se sva zemlja između donjega Pada, Alpâ, Soče i mora **Venecija**. Od vijekova donose moru alpske rijeke ovoga kraja svu silu krša i mulja, praveći tako uporedo s kopnom pješčane otoke i otočiće zvane „lidi“, dok se močvare između njih i sučelne obale zovu „lagune“. Najznatniji lidi bili su Gradež (Grado) kod ušća Soče, pa Kaorle, Olivolo i Rialto. To je bila otočna Venecija. Za burnih vremena seobe naroda, poglavito u prvoj polovici V. vijeka, potražili su žitelji nekih venetskih gradova zaklonište na ovim otocima i osnovali malu zasebnu oblast, baveći se samo brodarstvom i trgovinom. Ali za gotsko-bizantinskoga rata prisili ih srećno oružje Justinijanovo na pokornost carstvu (kao i svu ostalu Italiju i Dalmaciju), pridržavši docnije sebi pravo potvrditi izabrana dužda (dux, dijalektno dože). Kad je početkom IX. vijeka utemeljena na otočićima Rialto i Olivolo grad **Venecija** (Mleci), steče ta oblast svoje prirodno središte. Vrhovno bizantinsko gospodstvo dobro je došlo Veneciji, jer je ona za to vrijeme proširila svoje trgovačke sveze po cijelom Istoku, prodajući dragocjenu robu njegovu dalje